

Bibliotecile Kulturegyletului.

II.

Din toate aceste trei feluri de
venetore de suflete practisate de
Kulturegylet, ese la iveală iste-
tețimea lui întru a da aparență
de nevinovăția întregii sale lucrări,
și mai ales întru a lovi acolo, unde
mai virtosă o dore adă pe lume: în
latura financiară.

Aparență de nevinovăția dă
Kulturegyletului lucrării sale de
maghiarizare, întru cât, spre pildă:

în cazul primă al împărțirii
de premii, acusat de tendențio-
sitate, își va dice: ba; eu pre-
miezu pur și simplu zelului invē-
tătorului vrednic, pentru-că tinde
a desvolta spiritul copiilor în
direcții cât mai multilaterale;

în al doilea: eu ridic și sus-
țin școlile mele populare acolo,
unde ved și simț, că e lipsă de
ele, mai ales că populațiunea
ea însăși nu prea e în stare a sus-
ține pretutindeni școli corēspun-
dătoare; și afară de aceea cine
vrea își mână copiii în ele, cine
nu, nu. (Pe când adevărul este, că
școlile acestea se ivesc totu cam
pe acolo, unde nu e nici o lipsă
de ele, și că copiii sunt, parte
mare, mânăți într'ensele dinapoi).

în al treilea casu: Kultureg-
yletului acusat de tendențiositate,
va răspunde: cum se pōte? noi
înfintăm bibliotecă, cari stau
deschise pe sēma or și cui și încă
gratis: ca să pōtă ceti și acela,
care va fi avēnd doru de cetitū,
dér îi lipsesc cărțile; în locu de
tendențiositate ar trebui să recu-
noșceți, că bune servicii facem
noi răspândirii culturii!

Grâu frumos, dér fățaritu. Ei
înșiși simt și ved ce mare gol
ar fi de umplut, pentru-ca cele
mărturisite cu graul să corēspundă
realității.

Și măiestri întru a lovi acolo,

unde mai ales o dore adă pe
lume, sunt, căci:

în casul primu, al împăr-
țirii de premii, alu împar-
cēndu și dēnșii starea adesea de
totu neajutoratā — a sērmanilor
noștri invēțatori poporali, și sciind
că sērăcia pe mulți îi va duce în
ispitā ca să lăcomescă la un
bietu de ajutoru, fiā câtu de câtu,
în speranța căruia se voru strădui
să învețe pe băieți de ce-douedecei
de cuvinte unguresci pe sēma esa-
menului;

în alu doilea casu, al sus-
ținerii școlilor, acolo lovesc, sci-
ind, că unii din sērmanulū po-
poru, slēitū până la mēduvā prin
grelele sarcini, de sērăci ce sunt
se bucură aușind, că potu să
scape de sub povara unei părți
de dare, decā adecā își voru tri-
mite copiii la școlā ungurescā,
unde nu voru plăti nimicū la in-
vēțatoru și în adēnca lorū amā-
riciune, care îi face să nici nu mai
pōtă cugeta și la ceva ce se ține
de binele și fala nēmului lorū,
dicu: haida de, trimitū copilulū,
va invēta elū ceva și acolo, celū
puținū nu mai plătescū pentru dēn-
sulū;

și totu acolo lovesc, în sfirșitu,
în alu treilea casu, celū alu des-
chiderii de bibliotecă gratuitū im-
prumutătoare. Căci bine se sciā,
că toate celelalte bibliotecă, fiā un-
guresci, nemțesci ori romānesci,
nu imprumutā cărți la totu lumea,
și pe nimica, ci numai cam acelora
cari au contribuit pentru deschi-
derea lorū, ori contribuie la sus-
ținerea și îmbogățirea lorū în pre-
sentū.

Kulturegyletistii își voru fi dișu:
aflāndu omenii de existența unor
astfelu de bibliotecă, au negreșitū
să mērgă, mai ales cei mai sēră-
cuți și nebănuitori de nimica, să
imprumute cărți și să cetescă, sci-
indū câtu de câtu unguresce, și au
să mai învețe cetindū; ērașa pe ince-

tulū și pe nesimțite cunoscința
limbei unguresci are să se in-
tindă în cercuri de de și totu mai
largi.

Și și-au aședatū bibliotecile totu
cam în locuri, unde populațiunea
este exclusivū, ori în cea mai mare
parte a ei nemaghiarā.

Să luămū unū casu concretū.
Spre pildā Sebișulū-săsescū.

Acesta e unū orașelū locuitū
numai de Sași și Romāni și unde
Ungurii și cei ce știu unguresce
suntū numai funcționarii de statū.

Aici au aflatū de „necesariū”
domni dela Clușiu, să deschidă
o școlā kulturegyletistā și lângă
dēnșă o bibliotecă gratuitā. Dōră
pentru ca să scape pe sērmanii
Sași de valachisare, ori pe Valachi
de primejdia de a se perde între
Sași? O, n'ar fi avutū la ce mai
cheltui bunii domni dela Clușu,
căci aceste douē neamuri de mult
trăescū lângă olaltā, fără de a se
înghiți unul pe altulū.

Ear altā rațiune de a fi în-
temeiată și susținută școlā și bibli-
otecu kulturegyletului, nu esistā.
Ungurii înșiși, fiindū așa de puținū,
nu au nici o trebuință, ori celū
puținū nu s'ar plăti să ții școlā
deosebitā pentru dēnșii.

Sēu au pōte Sașii lipsă de ea?
Ei suntū și aior atātū de bine
și temeinicū organizați, încātū au
tote cele ce suntū de lipsă unui pu-
blicū bine educatū și cultū, într'un
orașelū mai de mijlocū.

Au, anume, școli normale și
de fete, și mai pre susū de tōte au
unū frumosū și bine organizatū
gimnasiu; bine cercetatū de tine-
rime; lângă gimnasiu e o bogatā
bibliotecă cu mii de opuri; de aici
tinerimea are ce ceti ori și când
și câtū va fi pofindū, și se im-
prumutā și publiculū din afarā.
Își au apoi casina lorū națională,
care stā deschisā pe sēma tutu-
rorū celorū ce ar dori să cetescă.
Lucru limpeditū dēi, că Sașii au

unde își cresce copiii; și atātū tineri-
mea, câtū și adulții au ce și de unde ceti.

Romāni? Romāni au și ei o
școlā confesională ca puține altele:
mare, frumosā, atātū ca edificiu,
cātū și din punctū de vedere alū
isprăvei ce-o face; într'ēnșă se în-
grijesce de educațiunea a celū
puținū patru-cinci sute de băieți
și copile, împărțitū în șese clase;
instruați de cinci invēțatori și o
invēțătoare, toți deopotrivā omeni
maturi și demni de posturile la
cari au fostū puși; poziția școlii
e tare: lefele (de patru-cinci sute
florini) se plătescū punctuosū și
anticipativū. Lângă școlā acēstā
au Romāni o bibliotecă bogatā;
junimea, care are dorū, pōte ceti
de acolo, dér se servescū de dēnșă
și cei din afarā de școlā: ca și
Sașii dēi, Romāni la rēndulū lorū
au și ei unde să-și crescā copiii, și
atātū junimea, câtū și adulții, au ce
și de unde ceti.

Pe sēma cui dērā a fostū în-
temeiată și e susținută școlā și
biblioteca Kulturegyletului? Cine
a simțitū lipsa acestei școlii și bi-
bliotecă aici, unde suntū numai
Romāni și Sași? Ce se urmăresce
prin cheltuiala făcutā cu dēnșă?

Dovadā, că Sas-Sebișulū nu a
avutū și nu are lipsă de o școlā mică
ca cea a Kulturegyletului, e faptulū
că pe acēstā nu-o cercetēză copiii
nici unorū familii serioșe și culte,
nici de Sași, nici de Romāni, și
nici de Unguri chiar; abia vei afla
într'ēnșă doi băieți jidani și doi
maghiari; și

Dovadā că publiculū seriosū și
cultū, care cetesce, din Sebeșū nu
a avutū și nu are nici măcarū
atātā lipsă de bibliotecu Kultur-
egyletului, pe câtū Dunărea de o
picăturā de apă, e, că nici nu s'a
dusū și nici nu se duce nimeni
sē-i cērā cărțile ei „gratuite”. Lu-
mea serioșă stā indiferentā și la
cuvēnita depărtare de ea, fără să
o bage măcarū în sēmā.

FOILETONULU „GAZETEI TRANSILVANIEI”.

(18)

LINIȘTEA CASEI.

Romāni, de I. C. Panțu.

XIII.

Cocōna Marița și cu Mitică se întorseserā dela
Buzēu. Amēndoi erau supērați de ceea-ce veduserā
în casa Olgei, și cu deosebire Mitică se făcuse fu-
riosū, când se gândia, că Iorgu, mergēndū astfelū
înainte, va risipi totū banii ce i-a luatū cu Olga. Elū
ca unū părinte a încercatū sē-lū facā sē înțelgā, că
nu e bine, sē fiā omulū nechibzuitū în cheltueli și că,
decā cineva nu păstrează la gura sacului, iute va da
de fundulū lui. Așa dīcea Mitică, dér Iorgu rēs-
pundea scurtū și dīcea, că elū scie ce face, căci decā
unū omū de cariera lui nu va fi cu lumea, își perde
clientela, și în cele din urmă, că elū nu s'a insuratū
pentru a „întra la stăpāni”. Acēstā vorbā a cădūtū
fōrte greu atātū lui Mitică, câtū și cocōnei Marița,
care acum nu mai putea taini nimicū din câte le
aușide despre Iorgu.

Ei nu se simțiau bine, vedeau că Olga suferē,
și nici că se putea almintrelea, deore-ce Iorgu venia
sērā de sērā tārdu acasā.

„Ce totū afaceri!” grāia cocōna Marița necājită,
„când tōtā lumea imi spune, că sērā de sērā stā la

ștregării, ba în tōtā sēptēmāna merge odatā la Braila
și jōcā cărți și perde parale.”

Pe când se întorceau din Buzēu, amēndoi erau
tăcuti, ēr când Mitică îi dīse nevete-si, că nu trebuie
sē se ia de gânduri, deore-ce ori-ce tēnērū se mai
întōrce dela o vreme și se apucā seriosū de treburī,
pe atuncī cocōna Marița se necājia fōu și în supē-
rarea ei improșca pe bărbatu-sēu cu felū de felū de
vorbe. Așa a ținutū calea dela Buzēu până la moșiā.

Ajunși acasā, Mitică întrebā pe Vladū, ce s'a în-
tēmplatū pela moșiā în lipsa lui, ēr Vladū i-a spusū tōte
câte le-a vedutū și totū ce a pusū elū singurū la cale.

Era tăcutū Vladū și cu tōte acestea ne astēm-
peratū, așa că ar fi vrutū să se afle singurū. Elū
cāuta decī sē termine mai de grabā cu vorba și sē
retragā în odaia lui.

„Ai fostū pela pădure?” întrebā cocōna Marița.

„Da, am fostū.”

„Întreba Olga despre pădurarulū Marinū...
spunea ca sē-i aducā ce i-a fostū cerutū mai înainte.
Nu ții-a pomenitū nimicū despre lucrurile, ce avea
sē i-le trimitā?”

„Mie?... nu!”

„Întreba și de tine, dīcea că de ce te-ai măn-
dritū așa de nu mai dai pela Buzēu? Te aștepta sē
vii cu Nicu!”

Vladū aruncā ochii la cocōna Marița, nisce ochi
plini de jale și grāi:

„N'am fostū, dér așa credū, că în curēndū voiu
merge. Am mai cetitū câte ceva pe acasā și m'am
totū gânditū la ceea-ce am sē facū, când voiu fi la
Bucuresci. Mi mai place la țērā, căci, spunū dreptū,
cocōnā Marița, sunt sātulū de viețā de orașū.”

„In sēptēmāna viitōre va veni Olga la moșiā.”

„Mi pare bine!” grāi Vladū cu o față de totū
seriosā, dér ceva aprinsā.

Pe când Vladū vorbea cu cocōna Marița, Mitică
sta și se gândia cu capulū proptitū pe mână stāngā,
și par'că aușia și par'că nu aușia aceea ce vorbea
nevastă-sa. Într'unū tārdu se adresā cārā Vladū cu
cuvintele:

„Ascultā Vlade! Tu ai trāitū în casa noastră, ai
avutū dela noi multū ajutorū, și acum așa credū că
nu te mai indoesc de aceea, că eu îți dorescū totū bi-
nele. Și sunt convinsū că și tu, care n'ai trāitū în
lume, și care acum ai sē întri în viețā, vei apreția
vorbele mele, pentru ca sē nu rētăcești, ca mulți alții,
cari în ușurătatea lorū, credū că știu tōte și că au
sorbitū cu lingura și invēțatura și praca vieții... Mē
înțelegi?”

„Da, te înțelegū!”

„Eu îți dorescū totū binele!”

„Nu mē mai indoescū. Una însă totū ții-o spunū
înainte, că pe deoparte și binele este așa cum îlū
simte cineva, ēr pe de altā parte, nu totū însulū
este în stare a simți ce e bine în lumea acēstā.”

Căci în fața frumusețelor așezăminte de învățământ, ca gimnaziul săsescu și școlile normale și de fetițe, și școala română, și în fața bibliotecilor mari ca cea a gimnaziului săsescu și a școlii române, dispăre de totu școala mică *c'umă* învățător și biblioteca de vre-o două sute de fascicule a Kulturegyletului.

Repețim întrebarea: pe sēma cui dēră au fost întemeiate și sunt susținute acestea? Dōră pe aceea a publicului maghiar?

Ce lipsă au avut cei doi copii de Ungur, cari cercetăză aș școala kulturegyletistă, de o școlă deosebită maghiară, când sunt așa de bune școli în Sebeș, unde se învață aș destul și unguresce? Și de bibliotecă nici atâta lipsă n'au avut, căci Ungurii, deși puțin, își au și ei casina loră proprie și lângă dēnsa o bibliotecă, ceva mai de dai Dōmne, ca aceea a școlii kulturegyletiste. N'a simțit așa dēră nici publicul ungurescu lipsă de școala și de biblioteca domnilor dela Clușiu.

Și totuși pe sēma cui va trebui să fi fost întemeiate și acelea, și ceva trebuie să se urmărească și printr'ēnsele, căci se dīce, că în lumea asta tōte își au *causa* și *scopul* lor.

Negreșit.

Și tocmai aici zace greutatea cestiunei!

Brașov 6 Februarie st. v.

Cetitorii noștri știu, că în zilele trecute am trebuit să luăm poziție față cu unele atacuri necalificabile îndreptate în contra „Gazetei” și a directorului ei de cătră cronicarii „de peste muntă” ai „Românului”.

Aceștia după multe impunșături și suspiciuni la adresa noastră, au susținut în urmă că „Gazeta” n'ar mai fi credincioasă cauzei naționale, fiindcă tace și nu sprijinesc pretinsa mișcare pornită de „Tribuna” din Sibiu în afacerea grațiară generalului Doda.

Noi am dovedit, că atacurile cronicarilor dela „Românul” n'au nici un temei real, și că dēnsii au totu preocupat numai și numai de tendința de a face reclamă „Tribunei” și fostului director al ei, d-lui I. Slavici, cu care unul din acești cronicari este deapropo înrudit și care din întemplantare se afla în Bucuresci, tocmai când au apărut în „Românul” cele mai înverșunate atacuri în contra noastră

acompaniate de laude nemărginite pentru d-sa.

Intorcându-se ērăși la Sibiu fostul director al „Tribunei” se încercă în numărul de Mercur 31 Ianuarie (12 Febr.) a. c. al acestui diar a lua în apărare față cu noi pe cronicarii „Românului” dintre cari, precum însuși recunoșce, unul este nepotul de soră al d-sale.

D-sa ne dă a înțelege, că „nu unchiul și-a pus nepotul la cale, ca să-i facă „Gazetei” o mulțime de miserie în colonele „Românului.”

Bine, așa se fi!

Mărturisim că ne-am fi bucurat, decă „Tribuna” ar fi dovedit, că fostul ei director n'a stat în conivență cu cronicarii „Românului”, când aceștia au mers până a-i face „Gazetei” o mulțime ne miserie.

În cazul acesta „Tribuna” ca diar, care pretinde că caută înțelegerea cu confrății săi, ar fi trebuit să desaprube purtarea numiților cronicari față cu „Gazeta” și astfel ni-ar fi putut convinge, că ea nu face causă comună cu aceștia, când e vorba de a i-se aduce laude ei, calumniându-se celelalte diare naționale de dincōce. Dēr „Tribuna” ne spune, că „nu i-ar sedē bine” să intre în discuțiune cu noi asupra acestei teme; ne spune, că unchiul ia în serios tōte câte le-a scris nepotul în „Românul” și că prin urmare le aprobă, dīcend:

„De geaba se căsnesc bētrāni dela „Gazetă” se le dea lucrurilor o altă înfățișare, de geaba rēstālmăcesc frase citate din colonele „Tribunei”, de geaba falsifică faptele petrecute.”

Cum și prin ce am dat noi în polemia cu „Românul” lucrurilor o altă înfățișare decât cum în realitate este? Cum și prin ce am rēstālmăcit frase citate din colonele „Tribunei”? Cum și prin ce am falsificat faptele petrecute?

Despre acesta „Tribuna” nu ne deslușește. Ca totdeuna când e vorba de a se desluși o cestiune în mod obiectiv, ea se ferește de a intra în discuțiune seriosă. Așa și acum „Tribuna” afirmă, învinușce, suspiciōneză, dēr nu dovedește nimic, pōte de témă, „că nu i-ar sedē bine” unchiului să se desaprube pe nepotul.

„Tribuna” nu pōte dovedi în cazul de față nimic, nici în favōrea ei și a fostului ei director,

nică în defavōrea noastră, dēr pentru ca totuși ea să trecă în colonele ei ca cea fără prihană, ca cea mai leală, dreptă și rezonabilă, și ca singura, care „știe de ce e vorba în actuala fasă a vieții noastre politice”. le spune cetitorilor săi, că tōtă mânia fōiei noastre și a directorului ei ar veni de acolo, că inițiatorii albumului, care s'a trimesc din Brașov generalului Doda, nu au consultat și pe directorul „Gazetei”.

Va să dīcă, împrejurarea că „Gazeta” și directorul ei au fost pe nedrept învinuși în colonele „Românului”, că ar fi trecut în tabăra dūșmană, nu cumpēnesce nimic înaintea celor dela „Tribuna”: ei nu cred că capabil pe un contrate al loră ca să fi gelos de bravul nume al unui organ național, ci atribue juste sale indignațiuni numai și numai nise motive murdare ale ambițiunei personale.

N'au ideia, ori n'au simțit cei dela „Tribuna” pentru ceea ce va să dīcă *ambitiune națională*, ei se vede că se învērtesc numai în cercurile josnice ale inboldurilor pătimase personale.

Dēr să vedem cu ce motiveză „Tribuna” afirmarea ei și decă nu cumva falsifică faptele petrecute? Ea dīce între altele:

„Bētrāni dela „Gazetă”... ni se plāngă, că Brașovenii i-au trimis domnului general Traian Doda un frumos album, pe care l'a subscris totu ceea ce e om de dai Dōmne în Brașov — afară de d-l Dr. Aurel Mușeanu, directorul „Gazetei”, care a refuzat subscrierea, fiindcă inițiatorii acestei manifestațiuni nu l'au consultat și pe d-sa.”

Când, prin ce cuvinte și în ce număr al „Gazetei” ne-am plāns noi, și încă chiar „Tribunei”, că Brașovenii au trimis un album generalului Doda?

Nu cumva se crede în drept „Tribuna” a conchide de acolo, că noi avēnd simț pentru pozițiunea delicată a generalului Doda în cestiunea grațiară sale, am tăcut și ne-am ținut rezervați, ēr de altă parte n'am întreprins nimic spre a împiedeca dovedile de simpatie, ce unii sēu alții voiau să le dea *pe cale privată* persoanei generalului, nu cumva, dīcem, se crede în drept „Tribuna” a conchide de aici, că ne-au părut rēu de albumul ce i-s'a trimis generalului?

Dēcă ne-a părut rēu de ceva,

a fost că ne-am convins mai târziu, că unii omeni au voit să exploateze o manifestațiune ca totu privată și personală, în favōrea *politice* loră a parte, vrēndu a-i da importanța unei manifestațiuni a partidului național.

„Tribuna” ar trebui să știe, că partidul nostru național nu se compune numai din „cercul de omeni” de care ne vorbesce ea; ar trebui să știe, că noi aici în Brașov suntem organizați nu în „cercul de omeni”, ci în partid național, care cuprinde pe toți Romāni din orașul și comitatul Brașovului și care are un comitet, al cărui președinte este, tocmai prin încrederea partidului, directorul „Gazetei”.

Era decă cu puțință o manifestațiune a partidului național român de aici, fără ca comitetul lui să aibă nici cea mai mică cunoștință de ea?

„Tribuna” pōte își va aduce aminte, că atunci când generalul Doda s'afila în focul cel mai mare al luptei sale, ca deputat al Caransebeșului, partidul național din Brașov l'a felicitat prin comitet în frunte cu președintele sēu, directorul „Gazetei”.

Acesta a fost o manifestațiune a partidului național.

Nu totu așa stă lucrul cu albumul. Acesta s'a făcut fără de nici un fel de consultare, fiind trimis din casă în casă spre subscriere. Prin urmare nu pōte ave importanța unei manifestațiuni a partidului național.

Cum vine dēr „Tribuna” să conchidă de acolo, fiindcă albumul n'a fost subscris și de directorul „Gazetei”, că acesta este aș izolată, „singur ca cucul în Brașov?”

De ce adecă Romāni din Brașov ar fi părăsit deodată pe directorul „Gazetei”, cu care în cestiunile naționale, mai ales dela 1881 încōce, au mers și suntem siguri, că vor merge în cea mai bună înțelegere? Nu cumva de dragul acelor politici ai „cercul de omeni” din Sibiu, cari multora de aici le-au căsunat desamăgiri atāt de dureroșe în cei șese ani din urmă?

Dēr să nu mai lungim vorba. Celor cu ambițiuni personale, cari „pun în primul plan totu numai multă prețuită loră persoană”, le place să lucre *pe sub ascuns* și să amēșcă capetele omenilor, făcend deducțiuni, cari le con-

„Vedă că nu mă înțeleg! Tu ērăși vorbești din cărți și așa mi-se pare că n'ai să mă pricepi.”

Cocōna Marița rēmasă cu privirea așintită la bărbatul sēu și aștepta să vadă ce va eși din tōtă vorba începută. Ea vedea că Mitică are să i spună ceva de însemnătate, dēr nu știe ce, și i era nēcezu de lucrul acesta, totuși însă nu se amestecă în vorbă, ci asculta cu o curioșitate nespūs de mare.

„Ai bani, Vlade?” continuă Mitică.

Vladu se minună de această întrebare și făcu o față, din care se vedea nedumerirea lui.

„Am câtă îmi trebuie mie!” rēspuse el scurt după o paușă ȳre-care. „Dēr de ce mă întreb?”

„Veđi, Vlade, în ziua de ađi decă nu ai bani, tōte celelalte nu plătesc mult, și deaceia îți spun, că eu te compătinesc.”

„De ce să mă compătinesc? Ți-am cerut d-tale bani? Ai vedut că eu nu sunt multămit de mine?”

„O vedă eu fără să mi-o spui, că tu ești trist și mie așa mi-se pare, că asta-i pricina supērării tale?”

„Pōte să fi și asta... nu dīc că nu va fi, dēr par'că voi ai a mi da un sfat și d-ta acum deodată ai venit la o întrebare curioșă. Ei, pōte vrēi să mă înveți a face bani?” grăi Vladu cu un zimbet pe buze.

„Ți-ai spune eu ție ceva, dēr știu, că nu ești

din ideile tale și trāsesi așa precum ai învățat din cărți”, dīse Mitică cu un rīs ca și cum el ar fi aflat cheia de a deschide or și cui calea cătră fericire.

„E greu lucru ce vrēi să faci d-ta”, adause Vlad în glumă, cu tōte că el a vorbit din convingere. „Mi-se pare, cocōne Mitică, că d-ta ai petrecut bine la Buzău, și acum vrēi să glumesc cu mine.”

Cocōna Marița se amestecă și ea în vorbă, și dīcend cătră bărbatu-sēu, că „n'are de lucru”, plecă să eșă și după ce adause, că ea s'a așteptat la altă vorbă mai cu șic, eși din odaia.

„Lasă-mă 'n pace, mai vorbesce omul și de trece de vreme.”

„Adevērată, așa este, cocōne Mitică”, grăi Vladu, „de multe-ori vorbesce cineva de trecere de vreme, de multe-ori însă vorbind par'că nu mai trece vremea!”

„Veto, Veto, ad'o sticlă de vin pe masă!” strigă Mitică, pe când Vladu vorbea. „Să mai bem și împreună odată, căci de când ai venit la moșă nici n'am prea fost împreună, nici n'am avut vreme să stăm amēndoi la un pahar de vin. Ai fost totu posomorit; mi-se pare, că unde ai mântuit cu studiul, acum par'că ne mai avēnd de învățat, te-a cuprins uritul. Altă-dată la moșă erai numai voi și ne trecea timpul, că nici nu șiam, că a fost vacanță... Fii mai voios!”

„De aci înainte, cocōne Mitică, nici nu mai am

vacanță... sēu și decă mai am, nu mai este o vacanță de student, ci ec'asa o recreațiune fără nici un rost. S'a dus viața de student și trebuie să mă cuget la viitorul meu, trebuie să-mi caut o ocupațiune să mă cāpētuesc.”

„Fōrte bine, Vlade. Asta gādeam și eu, ca să te cāpētuesc. Pentru aceea lucrul cel mai de cāpeteniă este să te însori. Am o partiă fōrte bună pentru tine. Nici n'ar mai trebui să te duc la Bucuresci; ai putea să te și lași de aceea ce ai învățat și să te apuci de plugărie; te poți face chiar arēndaș cu timpul.”

Vladu rīs.

„Nu i rēu ce spui d-ta, dēr cocōne Mitică, să nu vorbim lucruri de acestea, căci nu se pōte; nu se pōte să-mi schimb acum ocupațiunea, să iau dela început un lucru, pe care nu l'am deprins de mic.”

Veta intră cu vinul și punēndu-l pe masă întrebă, decă mai doreșce ceva.

„Nimicu Veto”, grăi Mitică uitāndu-se cu curioș la ea, ca și cum ar fi reușit cu gândirile, ce i-se învērtesc de atātă vreme în cap. În clipele acestea își uită de Olga, și de cele ce auzise în Buzău despre Iorgu, și se cugetă, că totuși ar fi multămit în sufletul sēu plin de neliniște, decă acum ar pute-o cāsători și pe Veta.

(Va urma.)

vinu numai lor și „cercului lor de oameni.“

Directorul „Gazetei“, care a mers și merge necurmat pe calea dreptă și principiară și nu se teme de nici o publicitate, a întelnit și va întelni în calea sa și oameni, cari nu înțeleg, că în cestiuni naționale „abnegațiunea bărbatului, care și calcă pe inimă“, numai atunci poate fi virtute, când el e gata a jertfi nu numai interesul său personal, ci chiar și interesul unui „cercu de oameni“, ba și alui mai multor „cercuri de oameni“, când e vorba de un interes mare național și de veda națională.

In fine încă o vorbă.

„Tribuna“ susține, că ea a făcut în totă sinceritatea încercarea de a se înțelege cu directorul „Gazetei“.

De va fi în stare să dovedească lucrul acesta, vomu dice, că marî păcate avem. Noi însă putem să-i dovedim în or-ice momentu „Tribunei“, că dela începutul aparițiunei sale față cu „Gazeta“ și cu directorul ei ea n'a fostu condusă decâtu de celu mai dușmănosu spiritu.

SCRILE DILEI.

Nu ne trebuie! Amu amintitu și noi într'unul din numerii din Noemvre ai fôiei nôstre, că ministrul unghurescu de culte și instrucțiune publică a dispusu, ca pe viitoru inspectorii r. de școle să nu mai publice ordinațiunile ministeriale, ci totî învățatorii și organele școlare subalterne să ia notiță despre acelea din fôia unghurescă „Neptanitik Lapja.“ In urma acestei dispozițiuni, ministrul ungh. de culte, prin o circulară adresată supremelor nôstre autorități bisericesci, a făcutu cunoscutu, că mai multe autorități bisericesci și inspectorii școlastici confesionali au cerutu să li-se dea fôia „Neptanitik Lapja“ gratuitu, declarându totodată, că ar fi gata a le da gratuitu această fôia și inspectorilor școlastici confesionali (adecă protopopiloru), decâtă această ar dori-o și autoritățile supreme bisericesci, pe cari anume le provocă, ca să se declare în privința a-căsta.

Nu scimtu ce răspunsu voru fi datu, ori vrêu să dea la această suprema nôstre autorități bisericesci, scimtu însă, că provinciile metropolitane gr. or. și gr. cat. își au organele lor de publicitate românesce în care se publică în limba română tôte ordinațiunile ministeriului de culte, ce aparu în „Neptanitik Lapja“; asemenea își au organele lor românesce de publicitate și amândou episcopiile gr. rom. Ce lipsă ar puté dér să aibă protopopii, preoții și învățatorii nôstri de fôia unghurescă „Népt. Lapja“? Nu ne trebuie noué foi unghuresci! Déca „gratiosulu“ ministru s'ar întempla totuși să le trimită autorităților nôstre școlare, precum și învățatoriloru, numita fôia, aceștia să o respingă cu disprețu!

Proiectulu lui Csáky privitoru la asilurile de copii continuă a se desbata. La §. 14 s'a primitu modificarea propusă de Szathmáry, în sensul căreia comunele, a căroru dare întrece suma de 15,000 fl., suntu datore a ridica asiluri de copii permanente, ér comunele, a căroru dare nu întrece suma de 10,000—15,000, suntu datore ași înființa numai asiluri de véră.

Batu jupânii apa'n piuă.

Camera de comerțu și industriă în Tergu Murășului. Guvernulu a ordonatú înființarea unei noue camere de comerțu și industriă cu reședința în Tergu-Murășului. De această cameră se tinu: comitatele Ciucu, Trei-scaune, Murășu-Turda și Odorheiu, precum și orașulu Tergu-Murășului. Cu înființarea camerei e în-

sărăcinatú ca comisaru ministerialú, fișpanulu Zoltan Banffy.

Fișpanu alu Solnocu-Dobăcei e vorba să fiá numitu br. Emilu Bornemisza.

Esposiția din Aradu. Camera comercială și industrială din Brașovu atrage atențiunea, că înaintări pentru esposiția sud-ungară din 1890, ce se va tiné în Aradu, se primescu numai până la 28 Februarie n. Côle de însciințare se capétá în biroulu camerei de comerțu și industriă. La această esposiția potú lua parte acei industriași, cari se bucură de favorisarea statulu după art. de lege 44 din 1881.

Transferare. Sublocotenentulu contabilu Iosifu Brânză e transferatú dela reg. 63 de inf. la divis. bateriei grele 25.

Lupi și vulpi. Comuna Șona e desu visitată de lupi și de vulpi, cari cutéză a intra până și în curțile oamenilor, cari locuescu în mijloculu satulu. Lupii pricinuescu pagube în vite, vulpile în paseri. Așa ceva numai sub regimulu unghurescu se poté întempla.

Focu. Eri la amédu a isbuçnitú focu în marginea Brașovulu vechiu, la Sprengiu, în rafineria de petrolu a d-rului Otroban. Foculu, care ar fi pututu deveni forțe periculosu, a fostu stinsu aruncându-se pământu pe locul ce ardea.

Convenția comercială cu România.

Din Bucuresci se scrie cătră „Neue freie Presse“ dela 15 Februarie:

Contrarú sciriloru imprăștiate din nou în timpul din urmă, cumcă se așteptá să reincepă în curéndu tractările între Austro-Ungaria și România pentru încheierea tractatulu de comerțu, se poté asigura pe temeiulu unor împărțășiri necondiționatú vrednice de credință, că de începerea convorbiloru pentru convenția nu poté fi vorba înainte de șese săptămâni. Unú forte distinsu membru alu comisiei de revisuire a tarifulu vamalú, însărcinatú, precum se scie, și cu conducerea tractărilor pentru încheierea de tractate comerciale noué, a declaratú cu tótá hotărîrea, că înainte de șese săptămâni comisiunea respectivă nu va fi nici decum în pozițiune a pași la reînceperea meritorică a tractărilor pentru tractatulu de comerțu cu Austro-Ungaria.

In totú casulu, înainte de a pași la cestiunea unei înțelegeri asupra tarifelor tractatulu, suntu a se rezolva între amândou statele unú șir de cestiuni principiare, care trebuie să premérgă, între cari din punctu de vedere românu cestiunea esportulu de vite și de cereale este cea mai importantă. Déer esistă și convingerea, că Austro-Ungaria mai că nu se va învoi cu o rezolvare coréspondétore dorințelor României, decâtu nu i-se voru face contra-concesiuni pentru propriulu ei esportu cătră România pe tărémulu politicu-vamalú. Pentru aceste contra-concesiuni deci trebuie éráși din partea României să valoreze ca condițiune neapératú premergétore revisuirea pozițiuniloru vamale ale tarifulu autonomu românu, care pozițiuni suntu în prima linia de luatú în considerare.

Comisiunea de revisuire a tarifulu a tinutu în săptămâna trecută doué ședințe, în care lucrările premergétore și referatele pentru adevérata lucrare de revisuire s'au distribuitú astfel, încátú aceste din urmă se potú sévérsi cu o perdere de timpú câtú se poté de mică. Totuși înainte de șese săptămâni nu e perspectivă, că revisuirea părții tarifulu vamalú autonomu românu celei mai importante pentru reînceperea tractărilor pentru convenția cu Austro-Ungaria să se termine într'atata, că reînceperea tractărilor să se potá tracta ca o causă deplinu rumegată nu numai teo-

reticesce, ci și practicú. Revisuirea între-gului tarifú vamalú autonomu nu e de așteptatú înainte de Septemvre și prin urmare nici regularea cestiuniloru tarifare ale convenției nu se va puté începe înainte de tómnă.

Din Pesta se anunță, că în timpul din urmă s'au tinutu consultări aménunțite în ministerulu de comerțu și în celú de agricultură de-oparte, și între ministrii numitelorú resorturi, de altá parte, care s'au și terminatú, pentru a stabili punctulu de vedere alu guvernulu unghurescu pentru tractările privitoré la încheierea unei învoeli politice-comerciale între Austro-Ungaria și România.

„Corr. de Pest“ ne spune, că ministrulu de externe Kalnoky a avutú dese conferințe cu ministrulu Tisza, pentru convocarea delegațiuniloru, pentru situațiunea politică generală și în specialú asupra cestiunei reînceptei negocieriloru cu România pentru încheierea tractatulu de comerțu. Guvernulu ungaru și celú austriacu, dice numita fôia, suntú de acordú în ceea ce e de făcutu în această afacere. Conte Kalnoky și-a datú consimțéméntulu și aprobarea, sancționândú în cestiunile de comerțu internaționalu principiulu, stabilitú de contele Iuliu Andrassy, că monarchia austro-ungară trebuie să găséscă succesele sale politice, anume în peninsula balcanică, pe calea relațiuniloru comerciale și economice. Conte Kalnoky dorește restabilirea vechiloru relațiuni cu România.

Corespondența „Gaz. Trans.“

Țințari, 30 Ianuaru 1890.

Onoratú Redacțiune! Astăzi după finirea S-tei liturgii împreunate cu învo-carea St-tului Spiritu s'a sévérsitú în biserica nôstră din Țințari prin sinodulu parochialu electoralu, tinutu sub presi-diułu veteranulu protopresbiteru alu Brașovulu II, părintele Ioanu Petrich, tot-odată administratoru protopresbiteralu alu Brașovulu I, actulu alegerei unui parochu pentru parochia a II-a vacantă din această comună mare și curatú românescă, parochia de clasa a II-a. Actulu acestei alegeri a decursu în cea mai bună ordine, dovadă, că alegătorii din această parochia suntú oameni bine disciplinați, ceea-ce le servește spre onóre. Alesu a fostu uniculu concurentu, clericulu absolutu și învățatorulu actualu dela școla grănițeréscă de aici Ioanu Gavrilésu, carele a intrinutú 141 de voturi dela cei 166 membri presenți în sinodú, dintre cari 25 s'au abținutu dela votare. Astfelú prin alegerea sévérsită eri li-s'a realizatú locuitoriloru din Țințari una dintre cele mai ferbinte dorințe ale lorú, nutrite deja de vr'o 9 ani de zile, de când a devenitú vacantă această parochia prin mórtea fostulu parochu Ioanu Popescu și pentru a cărei realizări bravii parochieni de aci au adusu însemnate jertfe materiale, sistemândú salariile ambiloru parochi la câte 600 fl. anualú din venitele sigure parochiale; ér ce se atinge de persóna alesulu, în această privință încă nu s'au înșelatú alegătorii, fiindu alesu unú tinéru bine calificatú și îndestratú cu cele mai frumóse calități intelectuale și morale, care de sigurú va face onóre tagmei preoțesci, în care va intra, și va conduce cu demnitate turma cuvântátore, incredințată păstorirei sale.

Unú participantú.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.“

(Serviciulu biurolulu de corosp. din Pesta.)

Volosca, 18 Februarie. Contele Iuliu Andrassy, fostu ministru de externe, a muritú ađi-nópte la 3 óre.

Pesta, 18 Februarie. Tôte dia-rele au publicatú edițiuni separate anunțândú mórtea lui Andrassy.

Orașulu începe a se 'mbrăca în doliu.

Berlinu, 18 Februarie. Tôte dia-rele se ocupă cu sgomotele despre retragerea lui Bismarck din ministeriulu prusianú.

Parisu, 18 Februarie. Deputatii radicali s'au consultatú asupra mijlóciloru, pentru a împedea isbênda Boulangistiloru la viitórele alegeri ale consiliulu comunalu din Parisu.

Literatură.

Fôia bisericescă și școiastică, organu alu provinciei metrop. gr. cat. de Alba-Iulia și Făgărașu, apare în Blășiu de 2 ori pe lună și costă pe anú 6 fl. Redac-tori: Dr. I. Rațu și Al. Uilăcanu. — Nr. 10 dela 15 Febr. conține în partea bisericescă: Epistolă enciclică; Instrucțiune practică pentru cauzele morali, de Dr. I. S.; Despre aplicarea s. liturgii la intențiuni private, de I. Boroșu; Urmarea ofic. divinú pe 1890, de I. Boroșu. În partea școlastică se publică mai întâiu 3 ordinațiuni ale ministrulu ungh. de culte și instrucțiune publică, apoi: Circularu cătră tôte oficiile protopopesci; Convictelu din Italia; Romanii vechi ca familiă, ca statú și ca militari, de N. Popescu; Sporirea și nobilitarea plante-lorú; Stefanu Popu; (schitá biografică); Dare de sémă; Diverse.

DIVERSE.

„Nona“ se numesce o nouă bolă, ce s'a ivitú de curéndu în Mantua. Diarele italiene scriu, că „nona“ s'ar deosebi de „influenza“ prin aceea, că după agitația ce-o produce în corpulu omulu, celú infectatú de ea cade într'unú felú de améțelă ce séméná unui deliriu desévérșitú, din care bolnavulu se tredește abia a treia zi. Déca însă se întemplá ca bolnavulu să fiá infectatú și a doua óra de „nona“, sférșitulú bólei sale este mórtea.

Unú duelú cu pistolulu la depártare de trei pași. In istoria duelurilor nu s'a mai pomenitú să se fi întemplatú până acum câteva zile, unú asemenea duelú ca celú din Freiburg. Doi studenți, unú creștinu și unú israelitú, s'au certatú unulu cu altulu până ce creștinulu lipi o palmă pe obrazulu evreului. Din această s'a născutú „duelú“, ale cărui condiții erau: o depártare de trei pași și trei schimburi de glónțe. După cea dintâiu descărcáturá evreulu cădú mortú la pământú. Glonțulu l'a pétrunsu dreptú prin inimă.

Nouă espedițiune în Grönlanda. Din Copenhaga se scrie, că în véra anulu acestuia va pleca spre Grönlanda o nouă espedițiune sub conducerea locotenentulu de marină Ryder. Espedițiunea va fi întreprinsă de 9 oameni și 3 bărci, cari voru fi duși spre Grönlanda de unú vâporu și voru face descoperiri în tinutul ce se estinde între gradele 66 și 73. Peste érnă espediția se va continua cu sâni. Oamenii voru fi provisionași cu de ale mâncărei și béutureri și cu tôte cele de lipsă pe timpú de doi ani. Pentru acoperirea speselorú espediției e destinatú o sumă de 250—290,000 de coróne, ce se voru vota de cătră camera deputaților încă în sesiunea de față.

Universitate arsă. „Agentia Reuter“ vestesce prin o telegramă din Toronto, în Canada, că universitatea de acolo a arsú dimpreună cu museulu și cu biblioteca constátátore din 33,000 tomuri, prețuite în 10,000 dolari. Intréga pagubă pricinuită de flacări se sue la suma de o jumătate de milionu dolari, dintre cari numai 160,000 erau asigurați.

Cursulu pieței Brașovú

din 18 Februarie st. n. 1890.

Banote românesce	Cump. 9.28	Vând. 9.30
Argint românescu	9.23	9.26
Napoleon-d'or	9.42	9.45
Lire turcesce	10.60	10.65
Imperial	9.60	9.65
Galbin	5.48	5.53
Serie. fonc. „Albina“ 5%	99.—	99.50
Ruble rusesce	1.27 1/2	1.28 1/2
Mărci germane	57.90	58.10
Discontulu 6—8% pe anú.		

Editoru și Redactoru responsabilú:
Dr. Aural Mureșianu.

Cursul la bursa de Viena
din 17 Februarie st. n. 1890

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like Renta de aur, Renta de hartie, Imprumutul cailor ferate ungare, etc.

Numere singuratiche din „Gazeta Transilvaniei“ a 5 cr. se pot cumperi in tutungeria I. Gross, si in libraria Nicolae Ciurcu.

CONVOCARE.

Domnii actionari ai institutului de credit si de economii „Muresiana“, se invita in sensul §-lui 16 alu statuteloru la a II-a ADUNARE GENERALA ORDINARA, care se va tine in Reghinu la 15 Martie n. 1890 la 9 ore a. m. in localulu institutului.

Obiectele ordinei de di suntu:

- 1. Raportulu directiunii peste totu. si despre rezultatulu anului de gestiune trecut;
2. Raportulu comitetului de supraveghiare;
3. Deciderea asupra conturilor si asupra impartirii profitului curatu;
4. Alegerea comitetului de supraveghiare pe anul curent;
5. Ficsarea marceloru de prezenta pentru consiliulu directiunii;
6. Eventuale propuneri.
7. Esmiterea aloru doi actionari pentru verificarea procesului verbalu alu adunarii generale.

Reghinu, la 6 Fauru 1890.

DIRECTIUNEA.

Nr. 204/889. protop.

Publicatiune de licitare.

Comuna gr. cat. Milasulu - Mare voesce a edifica o bisericu din petra, spre care scopu in conformitate cu ordinatiunea consistoriala ddto 7 Maiu 1889 Nr. 1595, 1596 din partea subscrisului oficiu protopopescu se ordinez licitatiune minuendu in comuna Milasul-Mare pe 2 Martie st. n. la 11 ore diminetu, la care se invita toti acei arhitecti, cari voescu a licita.

Licatiunea va fi verbalu, se primescu inse si oferte scripturistice prevadute cu vadiu descriu mai josu, si cuprindendu declararea ca se supunu la tote conditiunile stipulate, care se potu vedea la oficiu protopopescu subscrisu, er in ziua licitatiunii in comuna.

Prețulu strigarei, va fi 11.000 fl. Vadiulu e 10% din suma strigarei. Anteprenorulu minuendu, seu acela pe care-lu va aproba consistorulu dintre concurenți, are pe langa vadiu a depune inca o cautiune de 4000 fl. in bani, obligatiu de stat, ori in realitati, care va servi ca garantiu inca 3 ani dela colandare incolo.

Dela oficiulu protopopescu gr. cat. alu tractului Faragan. Cosma, (p. u. Sz-Regen) la 9 Februarie 1890. Gavrilu Chețanu, protopopu

Rugamtu pe domnii abonati ca la renoirea prenumeratiunii se binevoiasca a scrie pe couponulu mandatului postalu si numerii de pe fasia sub care au primitu diarulu nostru pana acuma.

Domnii, ce se aboneza din nou, se binevoiasca a scrie adresa lamuritu si se arate si posta ultimă. Totodata facemu cunoscutu tuturor D-loru abonati, ca mai avem din anii trecuti numerii pentru complectarea colectiunilor „Gazetei“, precum si cateva intregi colectiuni, pentru cari se potu adresa la subsemnata Administratiune in casa de trebuinta.

Administratiunea „Gazetei Transilvaniei.,

Mersulu trenurilor

pe liniile orientale ale caii ferate de stat r. u. valabilu din 1 Octomvrie 1889.

Large railway schedule table with multiple columns for routes (Budapesta-Predealu, Predealu-Budapesta, B.-Pesta-Aradu-Teius, etc.) and rows for stations and train times.

Nota: Numerii incuadrati cu linii grose insemneza orele de noapte.